

سرمقاله

علی یعقوبی

آقای رئیس‌جمهور مشهد را در معادله حکمرانی ایران از نو تعریف کنید

آقای رئیس‌جمهور! شهر مشهد، را نمی‌توان صرفاً با شاخص‌های متعارف اداره یک کلانشهر شناخت و مدیریت کرد. شهری که حرم مطهر امام رضا(ع) در آن نه‌فقط یک کانون مذهبی و ملجأ و پناه میلیون‌ها زائر ایرانی و خارجی، بلکه یکی از مهم‌ترین نقاط اتصال هویتی، تاریخی و عاطفی ایرانیان است، نمی‌تواند در نظام برنامه‌ریزی و تخصیص منابع کشور جایگاه سایر کلانشهرها و چه‌بسا کمتر از آن را داشته باشد! مع‌الاسف فاصله میان تعریفی که در تعارفات رسمی از شهر امام رضا(ع) ارائه می‌شود و جایگاهی که در عمل به آن اختصاص می‌یابد، همچنان یکی از تناقضات تلخ در نظام حکمرانی کشور است. تناقضی که در انفعال نابخشودنی نسبت به توسعه زیرساخت‌های این شهر، از حمل‌ونقل و تأمین آب تا خدمات عمومی و بودجه‌های توسعه‌ای نمایان است. آقای رئیس‌جمهور! مسئله اصلی مشهد فقدان یک نگاه ملی و متناسب با ظرفیت‌های سترگ آن در سطوح تصمیم‌گیری کلان کشور است.

چند روز پیش خبری در روزنامه قدس منتشر شد که گواهی روشن بر این مدعاست: لوله‌ها و تجهیزات پروژه انتقال آب دریای عمان به مشهد پس از ۱۰ ماه توقف و ۲۰ درصد پیشرفت جمع‌آوری و پروژه در عمل متوقف شده است! متأسفانه این رویکرد که در سایر مسائل زیرساختی مانند سهم ۳ درصدی خراسان رضوی از آزادراه‌های کشور، توقف چند دهه پروژه قطار سریع‌السیر، سهم کمینه بودجه استان

به نسبت جمعیت و مساحت و ده‌ها مسئله دیگر نیز به چشم می‌خورد تنها یک مفهوم را در ذهن متبادر می‌کند، نبود درک صحیح از نقش ملی مشهد که عارضه آن نه‌فقط جفا به شهر امام رضا(ع) بلکه در حق حکمرانی ایرانی است! به نظر می‌رسد نخستین ضرورت، تغییر نگرش به مفهوم زیارت است. اگر زیارت را منظومه‌ای فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و حتی سیاسی ببینیم و آن را پدیده‌ای تمدنی با قدرت تولید پیوندهای جمعی بدانیم و نه صرفاً آداب مذهبی و عبادی فردی، آن‌گاه سرمایه‌گذاری در مشهد معنایی کاملاً متفاوت پیدا می‌کند. زیارت می‌تواند پیشران توسعه فرهنگی و اقتصادی و فراگیرترین بستر برای انسجام اجتماعی و وفاق ملی باشد؛ ظرفیتی که ایرانیان با مذاهب، قومیت‌ها و گرایش‌های سیاسی متفاوت را حول یک تعلق مشترک گرد هم می‌آورد. مگر شعار دولت شما وفاق نیست؟ آب در کوزه و شما تشنه‌لبان می‌گردید!

اما اهمیت مشهد به اینجا ختم نمی‌شود. زیارت می‌تواند به پیشران اقتصادی گسترده‌ای نیز تبدیل شود؛ از حمل‌ونقل هوایی، ریلی و جاده‌ای گرفته تا صنایع و فناوری‌های فرهنگی، گردشگری معناگرا و اشتغال پایدار. توسعه اقتصاد زیارت نه در تعارض با صنعت و تجارت و سرگرمی، بلکه زمینه‌ساز شکل‌گیری فعالیت‌های اقتصادی مکمل و هم‌راستا با هویت دینی و ملی ماست. مشهد همچنین می‌تواند با تکیه بر موقعیت جغرافیایی و پیوندهای مذهبی و فرهنگی خود، به مهم‌ترین کانون دیپلماسی عمومی و فرهنگی ایران در منطقه تبدیل شود؛ ظرفیتی که در سطحی فراتر، پیوندهای فکری و عاطفی ایران با جهان تشیع و جهان اسلام را تقویت کرده و در شرایط پیچیده منطقه، به قدرت نرم ایرانی معنا دهد و پیام‌های مهمی به دنیا مخابره کند.

تحقق چنین نقشی با مدیریت روزمره ممکن نیست. شما را ارجاع می‌دهم به سرمقاله پیشین نگارنده درباره «نگاه ملی به مشهدالرضا» که در آن به چهار رکن اساسی اشاره شده است: نخست، شکل‌گیری یک ایده ملی که «زیارت» را به‌عنوان «مزیتی راهبردی» در حکمرانی جمهوری اسلامی به رسمیت بشناسد؛ دوم، تعریف ملی دقیق و روشن از مأموریت مشهد که توسعه آن را با انسجام اجتماعی، اقتصاد ملی، فرهنگ و دیپلماسی عمومی پیوند بزند؛ سوم، ایجاد ساختاری ملی، پایدار و الزام‌آور برای تحقق این مأموریت که برای آن پیشنهاد «منطقه ویژه زیارتی» در سرمقاله‌ای دیگر مطرح شد؛ و چهارم، انتخاب مدیرانی در تراز ملی که علاوه بر شناخت مشهد، توان اقناع دستگاه‌های مرکزی، تأمین منابع و پیشبرد طرح‌های فرابخشی را داشته باشند.

آقای رئیس‌جمهور! مشهد نباید صرفاً در مناسبت‌های مذهبی و هنگام حضور انبوه زائران به یاد دولت بیفتد که ظاهراً همان هم چندان اتفاق نمی‌افتد. نگاه ملی به مشهد یعنی سهم معنادار این شهر از تصمیم‌گیری، منابع و اختیارات، متناسب با مأموریت ملی و فراتر از جمعیت ساکن. یعنی توسعه آن از حرم مطهر تا زیرساخت‌های ارتباطی و اقتصادی و خدماتی، با یک منطق منسجم و بلندمدت. نه به‌عنوان بار اضافی بر دوش بودجه عمومی، بلکه سرمایه‌گذاری برای انسجام اجتماعی، رونق اقتصادی و تعاملات منطقه‌ای و جهانی.

آقای رئیس‌جمهور! شاید زمان آن رسیده باشد که دولت چهاردهم، فراتر از نام‌ها و عناوین، تصمیمی متفاوت بگیرد و مشهد را در نظام حکمرانی کشور از نو تعریف کند. تصمیمی که اگر به ساختار، قانون، بودجه و مدیریت متناسب منتهی شود، نه‌تنها آینده مشهد، بلکه بخشی از ظرفیت‌های مغفول ایران برای نقش‌آفرینی ملی و منطقه‌ای را متحول خواهد کرد.

رهبر معظم انقلاب در پیامی به چهارمین رویداد جایزه ملی جوانی جمعیت با تأکید بر ضرورت جبران غفلت‌های پیشین در زمینه جوان سازی جمعیت مطرح کردند

ایران قوی‌تر با جمعیت جوان‌تر

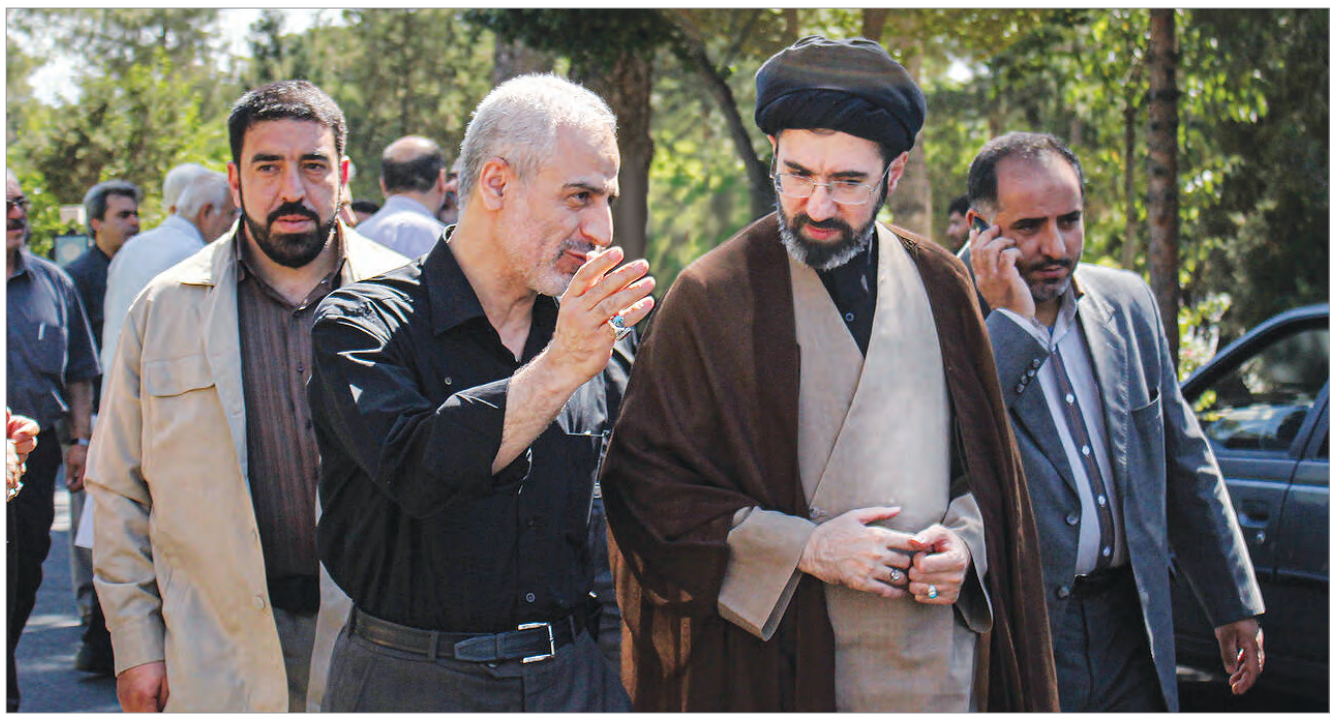

حضرت آیت‌الله العظمی سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیامی به چهارمین رویداد جایزه ملی جوانی جمعیت، سیاست «افزایش جمعیت با محوریت خانواده» را یک سیاست راهبردی و از مهم‌ترین مؤلفه‌های اقتدار و پیشرفت ایران برشمردند و تأکید کردند: بی‌شک هر ایرانی غیور که خواهان آینده‌ای روشن و باشکوه برای این آب و خاک و مردمان آن باشد، انگیزه و اراده‌ای قوی برای امتداد نسلی ایرانیان در تراز تمدن نوین اسلامی خواهد داشت.

متن پیام رهبر معظم انقلاب اسلامی که توسط خانم دکتر مرضیه وحید دستجردی صبح دیروز در این رویداد قرائت شد، به این شرح است:

بسم اللّه الرّحمن الرّحیم

برگزاری چهارمین رویداد ملی جوانی جمعیت، مناسبت خوبی برای صحبت در مورد مسئله خطیر جمعیت است. در میان مؤلفه‌های اقتدار و پیشرفت و دستیابی به ایران هر چه قوی‌تر، مسئله افزایش جمعیت آینده ایران عزیز با حفظ همه جهات مطلوبه کمی و کیفی، از اهمّ آن بشمار می‌آید. این مسئله راهبردی و سرنوشت‌ساز که در دهه‌های اخیر بارها مورد تأکید رهبر عظیم‌الشأن شهید اعلی‌اللّه مقامه الشّریف قرار گرفته بود، هم در به فعلیت رساندن قوت‌ها و در خَلق و ارتقاء فرصت‌های متعدد علمی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی، و هم در دفع و رفع تهدیدات و بدخواهی‌های دشمنان، مؤثر است. بنظر می‌رسد که بعد از غفلتی ممتد و خسارت‌بار که بر صحنه برنامه‌ریزی و مدیریت امور کشور حاکم شده بود، اینک در اثر بعضی اقدامات، مجالی فراهم شده تا مردم و مسئولان با نگرشی عمیق‌تر به این مسئله بپردازند.

در توجه به شئون مختلف جمعیت و ملزومات و مایحتاج آن در انواع عرصه‌ها، گاه خانواده و گاه فرد، معیار سنجش امور می‌باشد. در بعضی از امور از قبیل مسکن و بسیاری از کالاها و خدمات، مصرف‌کننده و کاربر آن، خانواده و در بعضی دیگر از قبیل خوراک، پوشاک، و اموری مرتبط با سلامت، فرد به‌عنوان واحد معیار در نظر گرفته می‌شود.

مسئله دستیابی به جمعیت مطلوب از اموری است که هر دو جهت در آن دخالت دارد. ازاین‌رو پرداختن به انواع زیرساخت‌ها و جهات مرتبط با تحکیم بنیان خانواده، یک عنصر دائمی در مسیر تلاش برای اصلاح منحنی جمعیت کشور خواهد بود؛ همچنان‌که رسیدگی به شئون فردی مرتبط نیز لازم است. توجه جدی و کلان به امر تسهیل ازدواج در سن جوانی، تأمین سلامت فردی، که خود وابسته به امور متعدده‌ای است، حمایت از فرزندآوری، ترویج فرهنگ خانواده‌محوری و معرفی نمونه‌های موفق در این زمینه هر یک به‌منزله قدمی مؤثر در مسیر قوی‌تر شدن ایران است. همچنین تبیین صحیح این مطالب برای آحاد ملت و به‌خصوص جوانان هم کمکی دیگر در این جهت خواهد بود.

بی‌شک هر ایرانی غیور که خواهان آینده‌ای روشن و باشکوه برای این آب و خاک و مردمان آن باشد، انگیزه و اراده‌ای قوی برای امتداد نسلیِ ایرانیان در تراز تمدن نوین اسلامی خواهد داشت. عمیقاً امیدوارم با جبران کاستی‌های ناشی از بعضی سیاست‌های گذشته جمعیتی و پیگیری مجدانه سیاست صحیح و راهبردی افزایش جمعیت جوان و محوریت خانواده در این مقوله، میهن عزیزمان از گردنه خطیر و مرحله سرنوشت‌سازی که در آن قرار داریم، به‌سلامت عبور نماید و با توفیقات الهی و دعای خیر و برکت سَرورمان عجّل‌اللّه تعالی فرجه الشّریف، اسباب نزول برکات الهی بر ایرانیان که پرچم‌داران حق و عدالت در این روزگار بشمار می‌آیند، هر چه بیشتر و بهتر فراهم شود، بمنّه و کرمه.

سیّدمجتبی حسینی خامنه‌ای

۳/آذر/۱۴۰۵

گزارش

تولیت آستان قدس رضوی:

تأمین پارکینگ، بزرگراه حرم‌تا حرم و توسعه حمل‌ونقل ریلی در اولویت دولت باشد

تولیت آستان قدس رضوی با اشاره به تشرف سالانه حدود ۳۰ میلیون زائر به مشهد مقدس، خواستار اهتمام ویژه دولت به کاهش زمان سفر ریلی تهران-مشهد و تأمین پارکینگ زائران شد و بر ضرورت اختصاص اعتبارات ملی برای توسعه زیرساخت‌های زیارت تأکید کرد. به گزارش آستان‌نیوز، آیت‌الله احمد مروی در دیدار دکتر مسعود پزشکیان، رئیس جمهور کشورمان که سه‌شنبه سوم آذرماه در حرم مطهر رضوی انجام شد؛ با ابراز امیدواری نسبت به اینکه سفر رئیس‌جمهور به مشهد مقدس منشأ خیر و برکت برای مردم مشهد، خراسان و زائران حضرت رضا(ع) باشد، تکمیل بزرگراه حرم تا حرم، کاهش زمان سفر ریلی تهران-مشهد و تأمین پارکینگ در اطراف حرم مطهر رضوی را سه مطالبه اصلی زائران برشمرد و بر ضرورت تأمین اعتبارات این طرح‌ها از محل منابع ملی، با توجه به بهره‌مندی مردم سراسر کشور از این زیرساخت‌ها تأکید کرد.

وی با بیان اینکه حرم مطهر رضوی با اتکا به موقوفات و نذورات مردمی اداره می‌شود و مطالبات آستان قدس رضوی از دولت، معطوف به تأمین نیازهای زائران در خارج از حرم مطهر است، به تشرف سالانه حدود ۳۰ میلیون زائر به مشهد مقدس اشاره و بر ضرورت اهتمام ویژه دولت به مسائل زیارت تأکید کرد. آیت‌الله مروی با تأکید بر اینکه پرونده زیارت باید همواره روی میز رئیس جمهور باز باشد، از اهتمام دولت در بسیج ظرفیت‌ها و امکانات دستگاه‌های اجرایی برای خدمت‌رسانی به زائران اربعین حسینی قدردانی کرد و افزود: مشهد مقدس نیز در ایام پایانی ماه صفر، ظرف چندروز میزبان میلیون‌ها زائر است و خدمت‌رسانی شایسته به این جمعیت عظیم، مستلزم مسئولیت‌پذیری و مشارکت دستگاه‌های ملی در کنار مسئولان مشهد و خراسان رضوی است.

■تکمیل بزرگراه حرم تا حرم؛ مطالبه‌ای ملی برای تأمین ایمنی زائران

تولیت آستان قدس رضوی با استناد به آمار دستگاه‌های دولتی مبنی بر اینکه حدود ۸۰ درصد زائران با خودروهای شخصی به مشهد مقدس سفر می‌کنند، بر اهمیت تکمیل بزرگراه حرم تا حرم تأکید و اظهار کرد: ساخت و بهره‌برداری از قطعه قم-گرمسار این بزرگراه، گامی ارزشمند در مسیر تسهیل سفر زائرانی است که از طریق راه‌های جاده‌ای عازم مشهد مقدس می‌شوند.

■ضرورت کاهش زمان سفر ریلی تهران-مشهد

وی در ادامه، توسعه و ارتقای زیرساخت‌های حمل‌ونقل ریلی را از دیگر مطالبات زائران حضرت رضا(ع) برشمرد و با اشاره به تجربه سفرهای مکرر خود با قطار در مسیر تهران-مشهد، عنوان کرد: طی نزدیک به نیم قرن، مدت زمان سفر ریلی در این مسیر از حدود ۱۴ ساعت به ۱۱ تا ۱۲ ساعت کاهش یافته است؛ هرچند ارتقای کیفیت قطارها و بهبود خدمات پذیرایی در این سال‌ها شایسته تقدیر است، اما همچنان بخش قابل توجهی از زمان سفر مسافران در مسیر سفر سپری می‌شود.

تولیت آستان قدس رضوی خواستار اهتمام دولت به کاهش زمان سفر ریلی تهران-مشهد شد و با بیان اینکه انتخاب میان برقی‌سازی خط آهن و ایجاد خط قطار سریع‌السیر یا بهره‌گیری از سایر راهکارها، موضوعی تخصصی و کارشناسی است، تصریح کرد: آنچه برای زائر اهمیت دارد، کاهش مدت زمان سفر به مشهد مقدس است. آیت‌الله مروی تأمین پارکینگ در پیرامون حرم مطهر رضوی را سومین مطالبه زائران از دولت برشمرد و اظهار کرد: بسیاری از خانواده‌ها پس از طی مسیری طولانی و ورود به مشهد مقدس، هنگام تشرف به حرم مطهر با مشکل یافتن جای پارک خودرو مواجه می‌شوند.

وی با اشاره به ظرفیت پارک بیش از ۲ هزار خودرو در فضاهای زیرسطحی حرم مطهر رضوی که هم‌اکنون به‌عنوان پارکینگ مورد استفاده قرار می‌گیرند، افزود: این فضاها از ابتدا با کاربری رواق احداث شده‌اند و در سالیان گذشته که نیاز به فضاهای زیارتی کمتر بود، به‌منظور تأمین محل توقف خودروها و تسهیل تردد شهری، در اختیار مدیریت شهری قرار گرفتند.

تولیت آستان قدس رضوی با اشاره به تنوع و گستردگی برنامه‌های فرهنگی حرم مطهر رضوی برای کودکان، نوجوانان، دختران و جوانان، این فعالیت‌ها را بخشی از تجربه زیارت دانست و تصریح کرد: محل اجرای این برنامه‌ها باید در جوار مضجع شریف حضرت رضا(ع) باشد؛ ازاین‌رو، امروز آستان قدس رضوی برای خدمت‌رسانی به زائران و اجرای برنامه‌های فرهنگی، به رواق‌های زیرسطحی که به پارکینگ تبدیل شده‌اند، نیاز دارد. وی با اشاره به تأثیر تورم بر افزایش هزینه‌های اداره و نگهداری حرم مطهر رضوی، خاطرنشان کرد: به‌رغم افزایش این هزینه‌ها، فعالیت‌های عمرانی، تعمیر و نگهداری حرم مطهر، توسعه فضاهای زیارتی و اقدامات در راستای تسهیل زیارت همچنان تداوم دارد و آستان قدس رضوی برای اداره این مجموعه مقدس از دولت‌ها درخواست کمک نمی‌کند.

■همکاری آستان قدس رضوی با دولت و مدیریت شهری

آیت‌الله مروی در بخش دیگری از سخنان خود، با یادآوری تأکید رهبر شهید انقلاب اسلامی بر همکاری با دولت‌ها و مدیران دولتی در حکم انتصاب تولیت آستان قدس رضوی در فروردین ماه ۱۳۹۸، اظهار کرد: آستان قدس رضوی خود را موظف می‌داند ضمن صیانت از حقوق موقوفات و رعایت نیات واقفان، در مسیر حل مسائل و مشکلات مردم با دولت، استانداری و شهرداری همکاری و تعامل داشته باشد.

وی توافق برای واگذاری زمین به‌منظور احداث بوستان در حاشیه شهر مشهد و همکاری با ارتش برای گشایش مسیر و ایجاد بوستان در اراضی پادگان واقع در مرکز شهر را از جمله مصادیق این رویکرد برشمرد و اختصاص ۱۱۰ میلیارد تومان هدیه به پرستاران مشهد به مناسبت روز پرستار و صرف ۱۷۰ میلیارد تومان برای تأمین خوابگاه ۴۰۰ دانشجوی پزشکی را از دیگر اقدام‌های آستان قدس رضوی در راستای همکاری با دولت و مدیریت شهری عنوان کرد.

■خدمات اجتماعی آستان قدس رضوی

تولیت آستان قدس رضوی با اشاره به خدمات اجتماعی این آستان مقدس در حوزه‌هایی همچون تأمین جهیزیه، ساخت مسکن برای نیازمندان و خدمت‌رسانی به مناطق روستایی، به بیان نمونه‌ای از این خدمات در شهرستان کاشمر پرداخت و گفت: در پی اعلام مسئول بهداشت کاشمر مبنی بر اینکه بیماران این شهرستان برای انجام سی‌تی‌اسکن ناگزیر به سفر به مشهد هستند، آستان قدس رضوی با صرف ۶۰ میلیارد تومان، دستگاه سی‌تی‌اسکن مورد نیاز این شهرستان را خریداری و در کاشمر نصب کرد.

آیت‌الله مروی در پایان، با اشاره به فرازی از صلوات منسوب به امام حسن عسکری(ع) در شأن حضرت علی بن موسی الرضا(ع)، رضایت حضرت رضا(ع) را واسطه خشنودی خداوند از بندگان دانست و خطاب به رئیس‌جمهور اظهار کرد: هر قدمی که در مسیر تأمین آسایش زائران حضرت رضا(ع) برداشته شود، با عنایت آن حضرت همراه خواهد بود و می‌تواند گرهی از کار دولت بگشاید.

در دیدار با تولیت آستان قدس رضوی انجام شد

تأکید پزشکیان بر ضرورت تحکیم وحدت و انسجام ملی

رئیس‌جمهور در دیدار با تولیت آستان قدس رضوی، ضمن بررسی مهم‌ترین مسائل و اولویت‌های استان خراسان رضوی، بر ضرورت بهبود معیشت مردم، بهره‌گیری از ظرفیت مشارکت عمومی در پیشبرد برنامه‌های توسعه‌ای، اصلاح الگوی مصرف و تقویت وحدت، انسجام و همدلی ملی برای مقابله با توطئه‌های دشمنان تأکید کرد.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دولت، رئیس جمهور پزشکیان در دیدار با آیت‌الله احمد مروی، تولیت آستان قدس رضوی درباره مهم‌ترین مسائل و اولویت‌های استان خراسان رضوی، موضوعات معیشتی و اقتصادی، راهکارهای تقویت مشارکت عمومی در پیشبرد برنامه‌های ملی و ضرورت انسجام و همدلی اجتماعی گفت‌وگو کرد. رئیس جمهور در این دیدار با تأکید بر ضرورت توجه ویژه به مسائل معیشتی و اقتصادی مردم، مشارکت و همراهی آحاد جامعه را از الزامات تحقق برنامه‌های توسعه‌ای کشور دانست و بر بهره‌گیری از ظرفیت‌های مردمی و نهادهای عمومی در پیشبرد نهضت توسعه عدالت آموزشی تأکید کرد. دکتر پزشکیان همچنین با اشاره به ضرورت اصلاح الگوی مصرف، مدیریت منابع و نهادینه‌سازی فرهنگ صرفه‌جویی، بر نقش‌آفرینی همگانی در استفاده بهینه از ظرفیت‌ها و امکانات کشور تأکید کرد. رئیس جمهور در بخش دیگری از این دیدار، با اشاره به شرایط و تحولات منطقه‌ای؛ تقویت وحدت، انسجام و همدلی ملی را ضرورتی راهبردی برشمرد و بر لزوم هوشیاری و هم‌افزایی همه بخش‌های جامعه برای خنثی‌سازی توطئه‌ها و تحرکات دشمنان در راستای ایجاد آشوب و بی‌ثباتی داخلی تأکید کرد.

آیت‌الله مروی، تولیت آستان قدس رضوی نیز در این دیدار گزارشی از مسائل و اولویت‌های مهم استان خراسان رضوی، طرح‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای و همچنین موضوعات مرتبط با تسهیل و ارتقای خدمات‌رسانی به زائران بارگاه منور رضوی ارائه کرد. در این دیدار ظرفیت‌های آستان قدس رضوی در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی و خدماتی و زمینه‌های تعامل و همکاری برای کمک به حل مسائل استان و ارتقای سطح خدمت‌رسانی به مردم و زائران مورد توجه و گفت‌وگو قرار گرفت.